

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

§. III. Deinde ostenditur nihil casu aut temerè in rerum iam creatarum naturâ aut actionibus fieri. Quod quidem rursus Primò in rebus ratione, & libero arbitrio carentibus probatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

*Fructus
qui ex his
considera-
tionibus
sunt refe-
rendi.*

Miræ sunt vt verum fatear hæc cogitationes, quibus quamuis rem vtcumque illustramus, tamen penitus adhuc non comprehendimus. Vt quid igitur ijs nos inuoluimus inquires, aut quid ex ijs emolumentum reportabimus? Multum enimverò. Primò enim ijs inducti, adorabimus excellentissimum Dominum, eiusque profundissimam Scientiam admirabimur. Agnoscemus deinde continuam nostram omnium à Deo dependentiam, & humiliabimur sub potenti manu Dei. Tertio reuerentur Diuinum illud os, neque per summam arrogantiam interrogare audebimus, cur istud, hoc vel illò ad loquendum modò componat. An enim verbum quod ego profero, contra os meum hiscere audeat, à quo habet quod sit, & hiscere contra me quod possit? Quarto denique illud perspicue videbimus, nimis breuem, nimis flaccidam esse mentis nostræ aciem, quam vt ista penetret & comprehendat.

Quid tum deinde inquires? Tum verò interrogabo te, cur non acquiescas, cur non te sinas dirigi, & quasi pronuntiari à sapientissima illà Mente quæ tantum adhibuit studium, vt te efformaret verbum suum, illudque suo tempore ritè, & pro suo genio eleganter ornateque efferrer? an omnis oratio æquè mollis est, omnis sermo æquè blandus? oratori id relinque, præsertim tam sacuto & disertò. Petam denique, vt quid iudicium feras de rebus quas non percipis, & de euentibus, quos omnino, boni sint an mali, non intelligis? Verum non minemur nos acturos, illico agamus rem, & quæ ex iam dictis deducenda sunt aliquando, deducamus modò.

§. III.

Nihil casu aut temerè in rerum iam creaturarum naturâ fieri. Ac primò quidem in rebus ratione & libero arbitrio carentibus id ostenditur.

*Certe hinc
liquido cõ-
stat, nihil
casu fieri.*

Præcipuum verò, illudque omnium quæ ex doctrinâ iam expositâ deduci possunt caput, est, nihil omnino, temerè & casu fieri in vniuerso terrarum orbe; verum omnia euenire conscio & direttore Deo. Illud, etiam de auium volatu, disertè testatus est

Luc. 12. est Christus. Nonne quinque passeret veneunt dipondio, & unus ex illis non est in oblivione coram Deo? pressius apud Matthæum. Matth. 10. 29. Nonne duo passeret asse veneunt, & unus ex illis non cadet in terram sine Patre vestro?

18. Et verò ex iis quæ iam diximus clarè id intelligitur. Illud enim dicitur casu fieri, quod vel præter notitiam, vel præter voluntatem fit eius qui opus illud exercet, ex quo euentus aliquis, qui non quærebatur, consequitur. Lapidem in altum conicio; opprimit is, conteritque lapsu suo caput infantis, quem quidem ne in rerum quidem naturâ, multò minùs à lapide contingi posse reminiscebar: certè mors infantis, mihi casus est: non enim eò dirigebatur lapis, infantem vt occideret. Hoc si casus vocetur & quidem rectè; nihil ego in rerum naturâ casu fieri fidenter dico, siquidem à Deo fiunt aut permittuntur omnia, vt iam probatum est; & vt probatum minimè foret, sufficit vnicum illud D. Ioannis testimonium *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil.* itaque non casu.

19. Primò enim quo pacto casum in Deo possumus excogitare, cum nullum non euentum possibilem rei præsciuerit in libro Scientiæ simplicis Intelligentiæ, & deinde ipsemet legerit & pronunciarit vt esset, transfuleritque rei futuræ conscius, in librum Scientiæ Visionis.

Nihil enim futurum ignorat Deus.

20. Magis vrgeo. Quâ ratione, casu quidquam dices euenire, cum vt euentum hunc exprimeret, omnia sua instrumenta tam cælestia quam sublunaria Deus summâ industriâ disposuerit? Omnia sunt verbum Dei vt docuimus; vt verò quis verbum vel minimum proferat, quanto non est opus artificio? labia certò modò vel deducenda sunt vel comprimenda, lingua contrahenda nonnumquam, nonnumquam protrahenda, labiis admouenda nunc, nunc palato; organoque sic constituto, qui sonum distemperet è pulmonibus quasi è follibus aër spiritusque immittitur, nunc molliter, nunc vehementer, qui demum in voces abit, & in verba dispergitur. Ira prorsus naturalia corpora, tanquam vocis efformandæ aut voluntatis suæ exequendæ organa & instrumenta disposuit Deus; nubes quidem, vt ventos hos excluderent; ventos, vt pluuiam huc deferrent; pluuias, vt terras hòc prorsus modò humectarent, & idem esto de omnibus iudicium: & tu tempestatem hanc, hanc hyemis intemperiem casu accidisse mi-

Et nihil futurorum non disponit Deus v. sc.

hi vt persuadeas, cui inducendæ, tanta Deus præstituit instrumenta? verbum Dei si sint omnia, temerè Deum loqui credam, & præter mentem agere aut agi? vt quid igitur tali modo mouet labia, si tali modo loqui non vult? an verò intemperis agi Deum credam ego, quique quod nescit loquitur, aut certè loquitur quæ non vult? Cur planetarum influxus ita composuit, cur ventos, cur glacies, cur niues ita adduxit & reduxit, explicuit & contraxit, si hyemem hanc tam duram & acerbam nolebat eloqui, hoc est agere vt esset; ea enim instrumenta esse, quibus verbum suum, hoc est voluntatem formet & compleat, testis est iterum mihi Psalmista cum ait *Ignis, grando, nix, glacies spiritus procellarum, quæ facitis verbum Dei*, hoc est, quæ instrumenta estis per quæ verbum suum externum proferat Deus, diuinamque in lucem edat voluntatem: Atque hæc est secunda horum verborum interpretatio & ni fallor, non incommoda.

Nihil ita
quo casu
fit.

Non igitur tecum sic statuas, aut casum esse quod nimium pluatur, aut quod non satis; casu caritatem annonæ, casu morbos, casu pestem, casu mortalitatem ingruere; illis enim, quos tu casus vocas, calamitatibus aut rerum euentibus immittendis, consilio & arte cælum aëremque attemperauit Deus. Cumque sciret, eam plateam aut porticum pro tuo arbitrio liberè obambulaturum te, destinato consilio talem ventum istuc immisit Deus, quo tu plateas liberè obambulans, necessariò corripere, & in catharos iam disflueres.

Ne tamen
rationes
inquiri,

Cur verò id agit Deus, inquires? hoc nunc non inquiri. Sufficit mihi si persuasero, hæc & his similia, hoc est omnia, non casu & temerè, sed à Deo, & quidem consilio & arte fieri: quod si semel euicero, tum verò prout præcedenti tractatu dicebam, rationem rerum omnium facile fuerit inuenire. Sufficit nunc dicere, nihil prorsus casu fieri: nam, vt rectissimè Augustinus, *Quidquid casu fit, temerè fit. Quidquid temerè fit, non fit providentiâ. Si ergo casu aliqua fiunt in mundo, non providentiâ vniuersus mundus administratur.* Ab vniuersâ enim administratione exciperetur, id quod tu casu fieri suspicabare, aliquid autem administrationi Diuinæ subtrahere, est eius diuinitatem detruncare; quod prorsus blasphemum est & impium.

Sufficit, vt
acquiescat,
scire desti-

Itaque tecum sic statue, omnes rerum euentus qui à libero non pendent arbitrio, ab ipso Deo, destinato studio procurari:

in

in eos itaque neque casum, neque fortunam, neque temeritatem quidquam sibi iuris arrogare posse, neque ab vllō illis, citra summam diuini Numinis omnia circumspectis, omnia agentis iniuriam, posse tribui.

io consilio
à sapien-
tissimā
Mente om-
nia fieri.

§. IV.

*Nihil etiam in iis qui à libero hominum arbitrio dependent euen-
tibus, casu fieri respectu Dei, explicatur.*

24. Quid verò iam dicemus de euentibus iis, quibus hominum intermiscetur liberum arbitrium, quiue toti etiam ab eo pendent? occidit innocentem Abelem Cain, aut inuadentem se vitæ suæ propugnator, an etiam liberum arbitrium, sine quo tamen mors hæc non euenisset, ab ipso Deo necessitatur? si etiam: quomodo homini occidenti stat libertas? si nulla arbitrio vis inferatur, quò pacto certò & infallibiliter euentum hunc, & ea quæ euentum consequuntur, Deus potuit designare?

Vi verò ea
qua à libe-
ro hominū
pendent ar-
bitrio, or-
dinet, Deus

25. Admiranda sanè res est quam dicam, ne libertati præiudicium vllum inferat Deus, in vastissimo illo volumine, *scientiâ*, inquam, *conditionalium*, contemplatur sūgax Numen, quid quisque homo, in quâuis occasione & circumstantiis rerum constitutus, liberè & pro suo, quò gaudet, arbitrio facturū sit. Hisque rite circumspectis, eas circumstantias feligit, easque positiones rerum, in quibus ita quiuis suo vteretur arbitrio, vt libera ista actio, euentui, quem Deus menti præfixum habet, certò infallibiliterque deseruiant. Est sic; si causas proximas ad effectum concurrentes spectas, sæpe casum dices: si Deum causas remotè disponentem, consilium imò & fatum seu effatum Dei esse fatebere. Ita D. Thomas: *dicuntur aliqui effectus contingentes, per comparationem ad proximas causas, que in suis effectibus deficere possunt: non propter hoc, quòd aliquid fieri possit extra totum ordinem gubernationis diuine; quia hoc ipsum quod aliquid contingit præter ordinem cause proximæ, est ex aliquâ causâ subiectâ gubernationi diuine.* Res est prorsus stupenda; sed in confesso; tantum explicatione indiget, vt percipiatur. Id iam ego.

Vritur sci-
tia condi-
tionalium.

D. T. 1. p.
q. 103. a. 7.